

da med lastniki sozastavljenih vložkov ravno tako ne more biti govora o kaki pravici do izravnave, kakor o nji ne more biti govora med dvema upnikoma, če njuni dolžnik enemu poplača ves dolg z zadnjo svojo gotovino, potem pa napove konkurz. Očividno je napotila Exnerja k primeri l. 6 § 7 D., quae in fraudem creditorum facta sunt ut restituantur 42, 8¹⁾ in tudi za naša toženca velja, kar pravi rimski pravnik o poplačanem upniku: sibi enim vigilavit. Vsi trije: tožnik kakor oba toženca, ravnali so skrajno neprevidno, ker si niso pravočasno preskrbeli izbrisa zastavne pravice pri kupljenih zemljiščih, in vsem je pretila zbog tega nevarnost. Iz tega pa, da je vsa nezgoda zadela le enega izmed njih, še ne sledi za ostala dolžnost, prispevati k potrošku, kateri nju ni zadel, ker sta se hote ali ne hote, izognila nevarnosti, biti prijeta za plačilo.

Dr. Janko Babnik.

¹⁾ l. 6 § 7 D 4², 8: „Sciendum, Julianum scribere, eoque jure nos uti, ut, qui debitam pecuniam recepit, antequam bona debitoris possideantur, quamvis sciens prudensque solvendo non esse recipiat, non timere hoc edictum: sibi enim vigilavit.“

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Dedičevim upnikom moči je po §-u 320 o. s. r. (§ 422. zap. gal. s. r., § 421. tir. s. r. in § 411. ital. s. r.) dovoljevati izvršilno zastavno pravico na doneske zapuščinskega predmeta s pridržkom, izraženim v §-u 822. obč. drž. zak., tudi preden je bila zapuščina prisojena. Za to izvršilo pa veljajo vse tiste omejitve, katere sledo iz obstoječih zakonitih predpisov in iz narave navedenega pridržka. Posebno ni dopustno, da bi se čisti doneski takoj izročevali tistemu, kateri je prosil zavarovanja, ampak izročevati jih je sodišču.

(Iz knjige judikatov c. kr. najvišjega sodišča št. 128: pleniss. sklep z dne 3. januarja 1895, št. 14.734.)

Ker sodišča različno rešujejo vprašanje: »ali se naj dovoljuje dedičevemu upniku po §-u 822. obč. drž. zak. sekvestracija zapuščin-

skih predmetov«, je pravosodno ministerstvo zaprosilo najvišje sodišče, naj predloži to pravno vprašanje plenarnemu senatu v rešitev in naj preskrbi razglasitev rešitve po ukazniku pravosodnega ministerstva.

Vsled tega je najvišje sodišče dne 3. januarija 1895 pod št. 14734 ex 1894 v polnem zboru sklenilo, naj se vpiše na čelu stoječi sklep v knjigo judikatov ter je pri tem uvaževalo sledeče:

Na pravno vprašanje, o katerem je govor, se je v pravosodju odgovarjalo različno. Razlogi, kateri so napotili v posameznih slučajih sodišča in posebno tudi najvišje sodišče, da so zanikala to vprašanje, so bistveno sledeči:

1.) § 822. obč. drž. zak. imenuje izrecno kot v tem slučaju dopustna zavarovalna sredstva le prepoved, rubežen in predznambo, ne pa tudi izvršilne sekvestracije; v upravo zapuščinskih stvari posegati, presega pravico dedičevega upnika, katero mu daje § 822. obč. drž. zak. in nikakor ne gre izjemnega določila §-a 822. obč. drž. zak. raztezujče razlagati, tem manje, ker ni gotovo, ali je zgolj pripala dedinska stvar s plodovi vred, katerè donaša izza zapustnikove smrti, sploh dedičeva ali pa bo odkazana komu drugemu.

2.) V kolikor plodovi ob času zapustnikove smrti niso zapali, sploh ne spadajo v njegovo zapuščino, na nje torej določilo § a 822. obč. drž. zak. ni uporabno.

Dasiravno je resnično, da ob času zapustnikove smrti in pred koncem zapuščinske razprave ni absolutne gotovosti o tem, komu se bo odkazal vsak posamezni zapuščinski predmet, vendar iz tega ni moči izvajati zadostnega vzroka za zavrnitev od dedičevega upnika stavljene zahteve za izvršilno sekvestracijo dediču pripalega zapuščinskega predmeta ali deleža na njem, in sicer tem manje, ker je zakonodajstvo v kljub ti negotovosti izrecno dalo dedičevemu upniku v §-u 822. obč. drž. zak. pravico do take varnosti.

Vgovora, da se v §-u 822. obč. drž. zak. sekvestracija ne omenja, ni moči smatrati za vtemeljenega, če se uvažuje, da občni sodni red sploh ne pozna izraza »izvršilna sekvestracija« in da imenuje § 320. o. s. r. to, kar se razumeva pod tem izrazom, dovolitev zastavne pravice na plodove ali pridelke, da torej izvršilna sekvestracija ni nič drugega kot rubežen in da je v §-u 822. o. s. r. rubežen izrecno imenovana kot v tem slučaju dopustno zavarovalno sredstvo.

Tega ni uvidevati, zakaj upniki dedičevi ne bi smeli seči na doneske zapuščinskega predmeta. Take izjeme v §-u 822. obč. drž. zak. ni in z ozirom na določilo §-a 320. o. s. r. moralo bi se nahajati v občnem državljskem zakoniku posebno določilo, ako bi bilo zakonodajstvo nameravalo, izvzeti doneske zapuščinskega predmeta od izvršila, pognanega po upnikih dedičevih.

Vrhu tega določuje § 457. obč. drž. zak., da sega zastavna pravica na vse, k prosti lastnini zastavnika spadajoče dele, na prirast in pritikline zastave, torej tudi na plodove, dokler vise in niso pobrani. S tem zakonitim določilom je § 320. o. s. r. v tesni zvezi. Ravno v ta namen, da se namreč upniku omogoči zadobitev zastavne pravice v hipu, ko se pobirajo plodovi, oziroma zapadejo obresti v plačilo, je dano določilo §-a 320. o. s. r. in ni ga tehtnega razloga, zaradi katerega bi se le dedičevim upnikom zabranjevalo, z izvršilom poseči na plodove in obresti, posebno ker so ti plodovi in te obresti imovinski predmeti dedičevi, za slučaj, da izid zapuščinske razprave ne ovira, odkazati ta imovinski predmet dediču.

Tudi okolnost, da doneski, kateri ob času zapustnikove smrti še niso zapali, niso del zapuščine, ne ovira izvršila na te doneske, ker so nedvomno tudi po smrti zapustnikovi nastali doneski zapuščinskih predmetov tistega dediča, kateremu pripadejo zapuščinski predmeti.

Vsekako pa je treba v §-u 822. obč. drž. zak. izraženi pridržek z ozirom na predpis resolucije z dne 31. oktobra 1785, št. 489. zb. p. z. pod *ff* natančneje določiti ali dopolniti, da se pride v okom neugodnim nasledkom, kateri bi zamogli nastati zapuščinskim vdeležencem iz dovoljene izvršilne sekvestracije. Po navedeni resoluciji bi sekvester smel izročevati dohodke sekvestrovanega zemljišča izvršitelju. To bi zamoglo škodovati zapuščinskim vdeležencem, če ne bi pognal izvršila upnik zapuščine, ampak dedičev upnik. Da se zabranja taka škoda, je umestno in je tudi zmislu §-a 822. obč. drž. zak. primerno, da se ne napravlja pri dovolitvi tako imenovane izvršilne sekvestracije le v tem zakonitem določilu navedeni pridržek, ampak da se izrečejo tudi vse tiste omejitve, katere izvirajo iz obstoječih zakonitih predpisov in iz narave navedenega pridržka, posebno tudi to, da čistih doneskov ni takoj izročevati tistemu, ki je prosil zavarovanja, ampak da jih je izročevati sodišču.

Ravno tiste omejitve morajo dosledno nastopati tudi takrat, če se po dvornem dekretu z dne 4. junija 1792, št. 22. zb. p. z. sega z izvršilom na obresti in dohodke glavnice ali druge tirjatve in ni treba postavljati sekvestra. V tem slučaju je naročiti tistemu, ki mora plačevati te obresti in dohodke, naj jih ne izročuje izvršitelju, ampak daje sodišču na razpolaganje, da mu jih ne bo treba dvakrat plačati.

b) Za razsojevanje v zadnji dejanjski posesti javnih prostorov in o motenji zasebno-pravnih služnostij na javnih prostorih so sodišča pristojna.

Okrajno sodišče v C. ugodilo je vgovoru nepristojnosti sodišča za razsojo, je-li je tožnik bil moten v svoji domnevni pravici hoje skozi Prosto ulico s tem, da je toženec nekega dne zaprl duri svoje prehodne hiše, skozi katero vodi Prosta ulica v Gosposko ulico, in je nepristojnost vtemeljilo s tem, da je Prosta ulica javna pot, ker je mestni urad na uradno sodno vprašanje s posebnim dopisom naznanil, da je ta skozi toženčevo prehodno hišo držeča pot že od nekdanj priznana kot javna, in da je torej sodišče nepristojno za razsojo o pravicah na javnih prostorih.

Višje sodišče v G. je odlok prvega sodnika potrdilo, ker je javnost v tožbi in pravdi soglasno označene skozi toženčevo dvorišče št. 3 Proste ulice držeče poti z dopisom mestnega urada potrjena, ker javnost pota po svojem pojmu in v svoji naravi ne pripušča zadobljenja in posesti zasebno-pravne služnosti, posebno pa ne zasebno-pravne posesti pravice hoje ali pešpoti po taki javni poti, ker so po §-u 1. cestnega policijskega reda za mesto C. z dne 20. junija 1890. l. tam kot javne ceste imenovanim potom prištevati tudi prehodi in take v zasebni lastnini se nahajajoče ceste in poti, po katerih se vrši javni promet, kakor ravno po prepirni poti skozi toženčevo dvorišče in ker imajo za prosti promet po javnih cestah in potih skrbeti upravna oblastva in organi cestnega nadzorstva. Vsled tega se je morala po §-u 48. zak. z dne 20. novembra 1852, št. 251. drž. zak. izreči nepristojnost sodišč za razpravljanje in razsojo o taki tožbi.

Najvišje sodišče pa je z naredbo z dne 5. decembra 1894, št. 14207 ugodilo izvanrednemu revizijskemu rekurzu, uva-

žujé, da trdi tožnik v svoji tožbi, da se nahaja v zadnji dejanski posesti pravice hoditi od in do svoje v Prosti ulici št. 1 v C. stoječe hiše skozi dvorišče toženčeve hiše v Prosti ulici št. 3 v C., in da je toženec to zadnjo dejansko posest motil s tem, da je zaklenil duri prehodne hiše; uvažujé, da sme po §-u 2. ces. nar. z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. vsak, ki se čuti motenega v posesti reči ali pravice, zahtevati sodniško pomoč, da se morajo po §-u 55. zak. z dne 20. novembra 1852, št. 251. drž. zak. prepiri o motenji posesti, pri katerih gre samo za razpravljanje zadnjega dejanskega posestnega stanja, vložiti in razpravljati pred okrajnimi sodišči in da je vkljub temu, če je prepirni prehod priznan kot javen, vendar le sodna stvar razsoditi, je-li je mogel tožnik dobiti posest pravice prehoda in je-li je bil v posesti te pravice, da torej pristojna v predležem slučaju sodba o vloženi tožbi in njeni konečni zahtevi sodiščem. Sodbi spodnjih inštanc, ki izrekata nepristojnost sodišč, sta se morali torej z dopuščanjem dvornega dekreta z dne 15. februarija 1833, št. 2593. z. j. z. razveljaviti kot pravno-pomotni in očitno krivični.

Dr. J. Kolšek.

c) Tudi na javnem zemljišči je zasebna posest mogoča in dopustna.

Okrajno sodišče v G. R. spoznalo je v pravdi občine Kr. proti T. in M. W. zaradi motenja posesti z odlokom z dne 19. maja 1894, št. 1286:

Toženca T. in M. W. sta dolžna: 1.) pripoznati, da se občina Kr. nahaja v zadnji dejanski posesti pašnika št. 180 kat. obč. Kr. in križa, ki je stal na vzhodnem delu te parcele, 2.) toženca sta občino Kr. v tej posesti motila s tem, da sta dne 1. maja 1893. l. podrla na tej parceli sezidani kameniti križ, iz tega podrttega križa dobljeni material na parceli št. 180 nakopičila in mejo med parcelama št. 180 in 179 kat. obč. Kr. označujoči mejnik odstranila; 3.) dolžna sta, te predmete v prejšnji stan spraviti, podrti kameniti križ tekom jednega meseca po pravokrepnosti tega razsodila znova zgraditi, mejnik v 14 dneh postaviti na prejšnje mesto in se vsakega daljnega motenja vzdržati, sicer nju zadene globa.

Razlogi:

Po lokalnem ogledu je dognano, da se ima parcela št. 180 kot nerodovitno javno zemljišče smatrati, in je dalje po izvedencih dokazano, da spada mesto, na katerem je zidani križ stal, k parceli št. 180. Parcela št. 180 kot javni prostor je pa po §-u 24, št. 3. dež. zak. za Štajersko z dne 2. maja 1864, št. 5. dež. zak. pod varstvom občine Kr. ter ima občinski predstojnik po §-u 49. ist. zak. v zvezi z občinskim odborom občinske zadeve voditi in zastopati. Torej je občinski predstojnik k predležeči tožbi vpravičen. V pravdi zaradi motenja posesti gre pa le za zadnjo dejansko posest, o kateri po §-u 339. obč. drž. zak. odločuje samo sodnik, vsled česar je pristojnost tega sodišča nedvomna. Do parcele št. 180 kot javnega zemljišča ima po §-u 322. obč. drž. zak. jedino obč. Kr. izključne posestne pravice. Zidani križ služi po svojem naravnem namenu po §-u 287. obč. drž. zak. le občanom, torej je zasebna posest na njem nedopustna. Po pričah je dokazano, da sta bila križ in ograja okolu njega od občine napravljena in da se je ta križ v občini Kr. smatral kot javen križ. V zasajanji prostora okolu križa s cveticami, katero toženca trdita, ni videti posestnega dejanja, pač pa v priznani odstranitvi križa in mejnika motenje tožničine posesti.

Višje deželno sodišče v Gr. je vsled rekurza toženčevega z odločbo z dne 10. oktobra 1894, št. 9780 prvosodni odlok izpremenilo in tožbeni zahtevek odbilo iz sledečih razlogov:

Prvi sodnik je po pravici smatral sodišča pristojna za odločitev predležeče pravde, ker v njej ne gre očitvidno za vprašanja javnega prava, temveč le za privatno posest. Napačno pa je mnenje prvega sodnika, da na javnem ali občinskem zemljišči posest ni dopustna. Posest na javnem zemljišči v svojem bistvu ni drugačna, kakor posest na zasebnem zemljišči. Občina torej lahko tako posest tudi izgubi in posamezniki jo morejo pridobiti. Vknjižba zemljišča kot javno zemljišče za posestno vprašanje ni merodajna. V predležečem slučaju so priče potrdile, da sta toženca do zadnjega časa na parceli št. 180 tam, kjer je stal križ, in okoli njega travo kosila in pasla živino, in občina Kr. ni trdila, da bi se to bilo godilo le precario. Istotako je po pričah dokazano, da je bil tisti mejnik nad križem, v katerega odstranitvi občina Kr. vidi motenje posesti, postavljen od tožencev in zakonskih L. le za to, da označuje

mejo med posestjo slednjih dveh. Zaradi tega odstranitev tega mejnika ni motenje tožničine posesti. Kar se slednjič tiče kamenitega križa, misli tožnica, da je svojo posest s tem vtemeljila, da je ta križ na občinskem svetu stal in da je križ kakor tudi leseno ograjo občina na svoje stroške dala napraviti. Prva trditev pa je za dejansko posest neodločilna, ker prostora okolu križa ni občina rabila, nego toženca. Ostalih trditev pa zaslišani svedoki niso mogli potrditi, temveč so po izpovedbah prič Fr. H. in M. L. dotični križ postavili štirje posestniki. V ostalem pa ta križ ni bil predmet posesti v zmislu določeb I. poglavja drugega dela obč. drž. zak., kar je slednjič tožnica v svojih pravnih spisih sama priznala. Isti služil je verskim potrebam, ne samo občanov, nego vsakega mimgredočega. Za to pa, da bi bila toženca te verske potrebe žalila, manjka razlogov, to tem bolj, ker je bil podrti križ že star in razpadljiv in ker sta toženca mesto njega sezidala novo lepo kapelico.

Višjesodno naredbo potrdilo je najvišje sodišče z odločbo z dne 5. decembra 1894, št. 14157 iz sledečih

r azlogov:

Tri motilne čine navaja občina Kr. kot povod predležecemu prepiru namreč: Odstranitev križa na parceli št. 180, nakopičenje iz tega križa dobljenega materijala na tej parceli, in odstranitev mejnika. Kar se tiče križa, sicer ni res, da bi isti ne mogel biti predmet posesti v zmislu določeb I. poglavja II. dela obč. drž. zak., ker ga ni smatrati za stvar, ki bi bila po zakonitih propisih izključena od pravnega prometa in ker namen, kojemu je imel križ služiti, njega sposobnosti, biti v pravnem prometu, ne zavira. A občina Kr. ni dokazala, da je bila v posesti tega križa, dejstvo pa, da je stal križ na občinskem zemljišči, ne zadošča, ker se tudi na občinskem zemljišču zasebna posest more pridobiti. Občina sicer naglaša, da je dala križ sezidati in v teku časa opetovano ponoviti, a dokaz, da bi ga bila sezidala, se njej ni posrečil, ker njene priče so le potrdile, da to vedô od drugih ljudij, med tem, ko sta nasprotna svedoka F. H. in M. L. izrecno izpovedala, da je križ sezidal toženčev prednik v zvezi s tremi drugimi posestniki. Pa tudi dokaza, da bi bila občina križ in ograjo sama vzdrževala, ni doprinesla, ker svedoki potrdijo, da je M. H. v 70. letih križ popravljal in je občina njegovo zahtevo za povrnitev stroškov odbila in ker

gledé ograde svedok F. H. potrjuje, da jo je M. H. iz lastnega nagiba napravil in da mu je M. L. potrebni les brezplačno prepustil. Ravno tako je A. P. potrdil, da sta zadnjo popravo storila toženca. Ker torej nedostaje dokaza za posest občine Kr. na križu, je druga inštanca dotični del tožbenega zahtevka po pravici odbila. Kar se tiče ostalih dveh motilnih činov, je višje sodišče popolnoma pravilno spoznalo, da se je svet, na katerem sta toženca material nakopičila, nahajal v zadnji dejanski posesti tožencev, vsled česar ni bila motena nobena tožničina posest. *F. P.*

d) Temeljem trgovčeve bilance sme se uvesti eksekutivno postopanje po dvornem dekretu z dne 7. maja 1839, št. 358. z. j. z.

Tožniki M. H. roj. Br., O. Br. in J. Br., kot dediči rajnega C. Br., navedli so v svoji tožbi proti I. G. to-le:

»Pokojni naš prednik C. Br. posojeval je tožencu v trgovinske njegove potrebe raznih zneskov. Glasom bilance, izpisane iz toženčevih trgovinskih knjig, po tožencu podpisane in potrjene po zapriseženem veščaku, znašajo dandanes ta posojila še 1502 gld. 42 kr., katerih neče toženec z lepa plačati.«

Prosili so torej tožniki, kot dediči imenovanega pokojnika, da se uvede zoper toženca eksekutivno postopanje po §-u 298. o. s. r. in po dv. dekretu z dne 7. maja 1839, št. 358. z. j. z. in da se ga obsodi potem v plačilo vtožene svote s pripadki vred.

Z odlokom z dne 22. avgusta 1894, št. 5813 uvedlo je deželno sodišče Tržaško eksekutivno postopanje ter je določilo narok za razpravljanje.

Zoper ta odlok je vložil toženec za časa svoj rekurz, a višje deželno sodišče tržaško ga je odbilo z odločbo z dne 11. septembra 1893, št. 3712 iz nastopnih

razlogov:

Izvršbena tožba opira se na trditve, da je toženec dolžan C. Br., odnosno njegovim dedičem, vtoženih 1502 gld. 42 kr. za razna posojila, katera je prejel od imenovanega C. Br. v trgovinske svoje svrhe, da je tožbi priložena bilanca, v kateri se pokazuje med razhodki tudi vtožena svota, bila po tožencu podpisana in da je

v tem členu bila le-ta bilanca potrjena tudi po zapriseženem veščaku. Tožnikova prošnja za uvedenje eksekutivne pravde je torej v zakonu povsem vtemeljena. Vrhu tega pa more toženec, ako hoče izpodbijati tožbo, to storiti pri odnosnem razpravljanji te pravne stvari.

Izvanredni revizijski rekurz odbilo je najvišje sodišče z odločbo z dne 30. oktobra 1894, št. 12916, ker ni zapazilo v zmislu dvornega dekreta z dne 15. februarja 1833, št. 2593. z. j. z. ne ničnosti, ne očite krivice v izpodbijanih odlokih obeh nižjih sodnih instanc ter je dodala istima še ta-le

razlog:

Bilanco (čl. 29. in 30. trg. zak.) treba smatrati tožencu nasproti, gledé priznanja, v njej nahajajočega se, kot listino, ki zasluži polno vero (§ 113. o. s. r.). T.

e) Določbo ministerske naredbe z dne 7. decembra 1856 št. 224. drž. zak., da je pridržana razsoja o poselskih sporih za časa službenega razmerja in pa prvih 30 dnij po njegovi razrušitvi političnemu oblastvu, ni smeti razširiti na prepire o moteni posesti. vršeče se med poslom in gospodarjem.

A služila je od božiča 1893. l. naprej pri posestnici *B* kot dekla za kmetska opravila. Izstopila pa je iz službe že 14 dnij po odpovedi, kojo je dala meseca septembra 1893. l. *B* trdi nasprotno, da velja za njeno deklo *A* po poselskem redu šesttedenski odpovedni rok in zahteva, naj služi *A* še 4 tedne. Da jo prisili še k daljnemu službovanju, zabrani ji *B*, da vzame s seboj škrinjo, v koji ima shranjeno obleko in perilo.

A vložila je z ozirom na le-to dejanje zoper *B* tožbo radi motenja posesti in sicer že 4. dan po izstopu iz službe.

Za m. del. okrajno sodišče v L. zavrnilo je s konečnim odlokom z dne 15. oktobra 1894, št. 23061 navedeno tožbo radi nepristojnosti sodišča, uvažujé, da je pristojno glasom ministerske naredbe z dne 7. decembra 1856, št. 224. drž. zak. za razsojo o poselskih sporih, ki se dogodé za časa službe ali tekom 30 dnij po nehanji službe politično oblastvo, da je v predležecem slučaji rešiti pred to oblastvo spadajoče vprašanje, če je glasom

§-a 9. poselskega reda zakonito na jedno leto od božiča do božiča določena službena doba nehala se vsled 14dnevne odpovedi tožnice, da je od rešitve tega vprašanja povsem odvisen predmet predležeče tožbe, namreč, če je tožnica vpravičena zahtevati od tožene svoje gospodinje izročitev obleke in škrinje navzlic določbi §-a 15. poselskega reda, ki propisuje, »da posel brez vednosti in privoljenja gospodarjevega ne sme hraniti svojih oblačil, perila in sploh svojega blaga izven hiše, v kateri služi.«

Višje deželno sodišče v Gradci razrušilo je prvosodni konečni odlok z naredbo z dne 7. novembra 1894, št. 11008 ter zaukazalo prvemu sodišču, naj sodi o stvari sami ne gledé na uveljavljeni nazor nepristojnosti sodišča, to pa uvažujé, da se je glasom §-a 5. cesarske naredbe z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. ozirati v sumarnem postopanju o moteni posesti jedino le na vprašanje in na dokaz o zadnji dejanski posesti in njeni motitvi ter da se omeji vsaka sodniška ukrenitev, oziroma naredba na varstvo in postavitvev motene posesti v prejšnji stan; uvažujé, da po takem ni rešiti v predležečem slučaju vprašanja, obstoji li med strankama faktično razrušeno službeno razmerje pravno še ali ne več, in tudi ne daljnjega vprašanja, kakšne so pravne posledice po poselskem redu še obstoječega službenega razmerja; uvažujé, da je marveč sedaj zgolj o tem soditi, bila-li je tožnica po toženki v istini motena v zadnji posesti škrinje z obleko; uvažujé, da ne obstaje med le-tem vprašanjem in onim, ki zadeva službeno razmerje in slednjega pravne nasledke, nikake zveze in da se more razsoditi samostojno, ne oziraje se na slednje; ter uvažujé, da ne more biti le-tu nikakega govora o nepristojnosti sodišča.

Najvišje sodišče potrdilo je z odločbo z dne 3. januarja 1895, št. 15580 razsodilo druge inštanice iz njenih zakonitih razlogov in pa uvažujé, da ne pristojajo razsoja o vprašanjih, relevantnih za tožbeni zahtev, namreč o posesti in samolastni motitvi taiste glasom §-a 2. cesarske naredbe z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. in §-a 55. zakona z dne 20. novembra 1852, št. 251. drž. zak. nikdar ne političnemu oblastvu ampak le sodišču.

f) Ničnosti ni najti, ako se je vsled neprihoda tožnikovega odbil njegov tožbeni zahtevak v stvari sami, in je bilo le v razlogih omenjeno, da je vpravičena tudi od toženega vgovarjana nepristojnost — Tožniku, kateri je s svojim pravnim lekom dosegel, da se je tožba radi nepristojnosti odbila, prisoditi se morajo stroški II. stopinje.

A zahteva od okrajnega sodišča Sl. B. kot forum contractus razsodbo: B je dolžan plačati mi za odposlana jajca dolžno svoto 150 gld. s. pr.

Pri naroku dne 23. avgusta 1894. l. zglesi se zastopnik toženca, ki stanuje v Bregenci, sam, zanikuje vse tožbene trditve ter vgovarja osobito tudi nepristojnost.

S kontumacijsko razsodbo z dne 27. avgusta 1894, št. 5030 odbije se tožbeno zahtevanje v stvari sami, ker niso dokazane tožbene trditve, potem pa tudi, ker toženec zanikuje, da bi bil forum contractus dogovorjen in ni nasprotno dognano.

Vsled ničnostne pritožbe tožnika spoznalo je višje sodišče v Gradcu z razsodbo z dne 24. oktobra 1894, št. 9478, izpremenivši prvosodno razsodbo: Od toženca vgovarjana nepristojnost okrajnega sodišča Sl. B. za razpravo na tožbo de pr. 20. julija 1894, št. 4313 je vpravičena; tožnik se zavrne s to tožbo na pristojno sodišče in je dolžan povrniti tožencu v 14 dneh v izogib izvršbe na 9 gld. 77 kr. odmerjene pravdne stroške; apelacijske stroške mora pa sam trpeti.

Razlogi:

Tožnik ni prišel k naroku. Ker je toženec zanikal, da je bilo dogovorjeno plačilo loco Poličane, in je vgovarjal nepristojnost, ker je zanikal ob enem podatke v tožbi in zahteval, da se tožba odbije, ter vložil spise za razsojo, moral je sodnik po skleneni razpravi z razsodbo razsoditi, ne pa, kakor meni pritožitelj, ustaviti postopanje po §-u 26. s. p. Pri razsoji moral je pa sodnik v prvi vrsti svojo pristojnost pretresovati. Ker tožbeni podatki niso podprti z dokazili, pač pa od toženca zanikani ni tudi pristojnost vtemeljena, in je moral sodnik v razsodbi izreči svojo nepristojnost in obsoditi tožnika v povrnitev pravdnih stroškov. Kot nepristojni sodnik ni se smel spuščati v meritorno razsojo, če tudi se je razpravljalo v glavni stvari in je toženec zahteval, da se tožba odbije.

Tožbena zahteva kot taka se ni mogla odbiti, ker bi se s tem zabranilo tožniku tudi, iztožiti svojo tirjatev pri pristojnem sodišči. Ker se tu ne more govoriti o ničnosti postopanja ali razsodbe, smatrati je položen pravni lek kot apelacijo ne kot ničnostno pritožbo, in se mora vsled iste razsodba prvega sodnika, kakor rečeno, predruščiti, ne pa kot nično ovreči. Izrek o stroških opira se na določbe §-ov 24.—26. zakona z dne 16. maja 1874, št. 69. drž. zak. Pri tem se opomni, da je osobito odločba gledé apelacijskih stroškov vpravičena, kajti po §-u 24. nov. zakona ima v pravdi propala stranka povrniti nasprotniku povzročene stroške. V predležečem ne more veljati ta določba nasproti tožencu, prvič ker se ne da trditi, da je toženec propal, kajti razsojeno je po njegovi zahtevi, če tudi v drugi obliki, kakor od prvega sodnika, in potem ker apelacije, oziroma ničnostne pritožbe ni provzročil toženec nego tožnik s tem, da je vložil tožbo proti določbam pravilnika sodne oblasti pri nepristojnem sodišči.

Z razsodbo z dne 19. decembra 1894, št. 14931 zavrglo je najvišje sodišče od tožnika proti razsodbi višjega sodišča vloženo ničnostno pritožbo kot nevtemeljeno, ugodilo je pa revizijski pritožbi gledé apelacijskih stroškov in je predruščilo razsodbo višjega sodišča v tej točki tako, da ima toženec plačati tožniku apelacijske stroške.

Razlogi:

Prvi sodnik sicer ni izrecno izrekel svoje nepristojnosti za razpravo in razsojo predležeče pravde; ali iz razlogov da se povzeti da je smatral isto kot vtemeljeno. V razlogih se namreč navaja, da toženec ni le vgovarjal nepristojnosti, nego da je zanikal tudi okolščino, na katero se opira tožbena zahteva, in se zavrnitev tožbe s tem vtemeljuje, da se mora, ker je redno obveščen tožnik od naroka izostal, povedbam toženčevim z ozirom na § 18. s. p. brez dokazov verjeti. Ker je pristojnost okrajnega sodišča Sl. B. v tožbi oprta na trditev, da se ima glasom fakture plačati vtožena tirjatev v Poličanah, in ker je v odgovoru ta trditev zanikana, torej je prvi sodnik ni imel, kakor se razvidi iz razlogov, za dokazano, in se zato tudi ni nanjo oziral. Po dv. dekretu z dne 11. septembra 1794, št. 193, *lit. b*) in po § u 7. s. p. imel je torej izreči svojo nepristojnost z razsodbo in sicer v razsodilu iste. Ta formalni pregrešek pa ni mogel braniti višjemu sodišču (po navodilu rez.

z dne 21. oktobra 1785, št. 489, *lit. 000*) z. j. z. popraviti formalni pregrešek prvega sodnika. Ničnostna pritožba torej ni v temelju, ako se trdi, da je ničnost najti v tem, da prvi sodnik ni sodil o svoji nepristojnosti, da je pa višje sodišče kljub temu pomanjkanju izreklo svojo sodbo. Pa tudi v tem se ne more najti ničnost, da višje sodišče prvosodne razsodbe ni ovrгло, marveč le to izpremenivši spoznalo, da se tožnik s svojo tožbo zavrne na pristojno sodišče, to tem manj, ker je vsled izreka višjega sodnika oni prvega sodnika v resnici ovržen, in nima tožnik torej nobenega vzroka, čutiti se žaljenega v svojih pravicah. Vpravičena je pritožba proti višjesodni odločbi gledé apelacijskih stroškov. Ne gledé na to, da je izšla apelovana razsodba po zahtevku odgovora, gre tu za stroške, ki so bili tožniku vsled pravdanja provzročeni, in so bili tudi potrebni in namenu primerni, kakor kaže uspeh pravnega leka. Po predpisu §-ov 24. in 26. zakona z dne 16. maja 1874, št. 69. drž. zak. mora pa v apelacijskem postopanju propali toženec povrniti nasprotniku, namreč tožniku apelacijske stroške. V tem oziru morala se je torej razsodba višjega sodišča predrugáčiti.

Dr. Fran Poček.

g) Za oddružitev parcel od posestev, ki so vpisane v deželno desko in za njih prenos v zemljiško knjigo okrajnega sodišča v vojvodini Kranjski ni treba predložbe politične privolitve

Z odlokom deželnega sodišča v L. z dne 15. septembra 1894, št. 8188 se je na prošnjo A-jevo zaznamoval odpis jedne stavbene parcele in 30 drugih parcel v deželni deski pri posestvu vložna št. x. Nato se je z odlokom dotičnega naprošenega okrajnega sodišča z dne 27. septembra 1894. leta naročilo, da je začeti pisati nov zemljiško-knjižni vložek za odpisane parcele in se nanj preneso vsa pri prvotnem posestvu vpisana bremena. Oddružitev se je pri prvotnem posestvu z odlokom z dne 6. oktobra 1894. l. št. 8682 izvršila.

Rekurz necega knjižnega upnika prvotnega posestva proti tej oddružitvi je višje deželno sodišče v G. zavrglo, uvažujé, da je ob oddružitvi postopati v zmislu §-a 74. z. z. po določilih zakona z dne 6. februarja 1869, št. 18. drž. zak. in da le-ta zakon politične privolitve za oddružitev zemljišča ne zapoveduje, nadalje

u v a ž u j é, da se ukaz ministerstev za notranje zadeve in za pravosodje z dne 30. junija 1858, št. 100. drž. zak. o potrebi politične privolitve za razkosavanje v deželno desko vpisanih celot za Kranjsko ni uveljavil, in končno u v a ž u j é, da tudi za vojvodino Kranjsko veljavni deželni zakon z dne 25. marca 1874. št. 12. dež. zak. o prenovitvi zemljiških knjig in o njih notranji uredbi v §-u 3. v tem oziru ničesar ne določa, torej potreba predložbe politične privolitve za Kranjsko zakonito ni propisana. Ź.

Kazensko pravo.

Zakonski mož, kateri je svojo ženo pokoril, ker jo sumi prešestovanja in katerega žena po §-u 419. k. z radi tega toži ne zakrivi razžaljenja, če v svoje vpravičenje navaja vzroke dejanju in je tudi vtemelji.

Zakonski mož *A* pokoril je svojo soprogo *B* radi njenega vedenja z nekim drugim možem *C*-jem in jo telesno lahko poškodoval. Soproga *B* je nato svojega moža obtožila radi prestopka zoper telesno varnost po §-u 419. k. z. Pri glavni razpravi, ki se je bila vršila o tej tožbi, povedal je *A* v svoje vpravičenje, da je zato pretepel svojo ženo, ker ima znanje z omenjenim *C*-jem. Soproga pa je radi te obdolžitve naperila pozneje proti svojemu možu *A*-ju tožbo radi prestopka zoper varnost poštenja ali časti po §-u 488. k. z.

Prvi sodnik oprostil je obtoženca v zmislu §-a 259., št. 3. k. pr. r. obtožbe radi prestopka po §-u 488. k. z., kateri naj je zagrešil s tem, da je obdolžil svojo soprogo ljubimske zveze z drugim možem *C*-jem, da jo je torej z naznanjenjem izmišljenih ali napak zvitih prigodeb lažnjivo obdolžil nenravnega dejanja, ki bi jo utegnulo v mislih ljudij zaničljivo storiti ali ponižati.

Razlogi:

Vse priče izpovedale so za zasebno obtožiteljico neugodno. Vse so slišale že od drugih ljudij o tem ljubovnem razmerji. Dve sta večkrat videli, da sta se soproga *B* in njen ljubimec *C* shajala, štiri druge pa so bile celo navzočne ob zakonskem sporu, ki se je vnel v posledici *B*-jinega vedenja. Iz vsega tega sledi, da se je za-

sebna obtožiteljica res tako vedla, da si je njen mož moral misliti, da ima ljubovno zvezo s C-jem. Po svojem stališču kot zakonski mož pa je bil tudi vpravičen, očitati svoji ženi nespodobno njeno vedenje. In konečno, če so že vsi ljudje takisto o njej govorili, in jej je on to govorico le ponavljalje predbacival, je s tem dejanjem pač ni mogel v očeh drugih ljudij zaničljivo storiti ali ponižati.

Zasebna obtožiteljica se je pritožila proti tej prvi razsodbi in se v vzklicu opirala na ničnostni razlog §-a 281., št. 9. lit. b k. pr. r., češ, da ne zadošča dokaz takih okolščin, po katerih se more izrečeno obdolževanje verjeti, marveč treba resnico izpovedbe dokazati.

Ljubljansko deželno kot vzklicno sodišče je nato zavrnilo z razsodbo z dne 16. novembra 1894, št. 11717 vzklic kot nevtemeljen.

Razlogi:

Vzklic zasebne obtožiteljice moral se je ne gledé na razloge prvega sodnika tako iz formalnih kakor iz stvarnih razlogov kot nevtemeljen zavrniti. V formalnem oziru je opomniti, da bi bila morala zasebna obtožiteljica B v zmislu §-ov 263. in 279. k. pr. r. zahtevati takoj pri omenjeni glavni razpravi, ko se je čutila žaljeno, da se razprava in sodba raztegneta tudi na to kaznivo dejanje, ali pa bi si bila morala pridržati ondaj samostalno preganjanje. Ker pa je vse to opustila, moral se je obtoženec v zmislu §-a 497. k. pr. r. po §-u 259., št. 3. k. pr. r. zatožbe oprostiti. Vzklic zasebne obtožiteljice bi se bil moral pa že tudi sicer kot nevtemeljen zavrniti, kajti zakonski mož, kateri je svojo ženo pokoril, ker jo sumi prešestovanja, in katerega žena po §-u 419. k. z. radi tega toži, ne stori razžaljenja, če v svoje vpravičenje vzroke svojega dejanja navaja in svoje opombe tudi vtemelji, kakor jih je obtoženec res utrdil. Njega primorale so k temu dejanju okolnosti in torej ni žalil obtožiteljice navlašč.

Ź.

Književna poročila.

Mjesečnik pravnického društva u Zagrebu prinaša v br. 2. za mesec februarij sledeče razprave: Nova kaznena škola. Napisao A. Liroy. Nastavak. — Nješto ob izručivanju zločinaca u Austro-Ugarskoj te Bošni i